

וקראת לשבת עיונג

אלון מרין הפלסר באקדפ ובסולת פלאו

גליון מס' 799
פרשת במדבר
ד' סיון התשפ"ה

לתגובות, הערות והארות ולקבלת העלון בדוא"ל: alon102010@gmail.com

לע"נ שאול בן סלביה ע"ה | לע"נ אסתר מישה בת זהירה ע"ה | לע"נ יצחק בן מישה אסתר ע"ה | לע"נ שמעון בן חביבה ע"ה | לע"נ רחל שנהז בת מנורה ע"ה

לרפואת כל חולי עמו ישראל ובכללם אביגיל בת אורה תחי', ולהצלחת כל התומכים והמסייעים בהפצת העלון ברוחניות ובגשמיות

לאורו נלך

קווים מדמותו המופלאה של מרן
מלכא, רבנו עובדיה יוסף זצוק"ל

בפתח הגליון

ברכה"ג אלון מאיר ואלק שלום"א

'איש איש על עבודתו ואל משאו'

אדם עשיר היה בעיר בריסק, והיתה ידו קפוצה וליבו אטום לשוועת עניים. דברי גבאי הצדקה נפלו על אזניים ערלות, והם ביקשו מרב העיר, הגאון בעל "בית הלוי" זצ"ל, שיוכיח את העשיר. כי רבים העניים המשוועים לעזרה, ובידו להושיעם. ברם, הרב ידע כי "כשם שמצוה לומר דבר הנשמע, כך מצוה שלא לומר דבר שאינו נשמע", והמתין לשעת הכושר.

זו נקלעה לידו בליל יום הכיפורים. לאחר התפילה פנו רוב המתפללים לביתם. רק כמה לומדים התכוננו לליל שימורים של לימוד תורה עד עלות השחר. רגילים היו ללילות גדושי תורה, שלא יגרעו מעירנותם בתפילות היום הקדוש למחרת.

ביניהם, קבע גם העשיר מושבו. התכונן לליל שימורים של אמירת תהילים, כדי לזכות בדין ביום הכיפורים.

פנה אליו הרב, ונכנס עימו בשיחה: "כלום רגיל אתה בנדודי שינה?" השיב בשלילה, אך מה יעשה ומורא הדין עליו, ואמירת תהלים מעכבת את הפורענות!

"אמור לי", התעניין הרב, "הן בקי אתה בהוויות העולם, מה דינו של חייל העורק למחנה האוייב בעת מלחמה?"

"מציבים אותו מול כיתת יורים", השיב נחרצות.

"כך? ומה אם נשאר במסגרת הצבא, אלא שעבר על דעת עצמו מגדוד לגדוד, מחיל פרשים לחיל האספקה, למשל?!" חקר הרב.

"גם זו עריקה", פסק העשיר. "בשעת מלחמה דינו מוות בירייה. הן לא יתכן שכל חייל יבחר לו גדוד כראות עיניו!"

"מעניין", השיב הרב.

"היודע אתה מדוע שאלתי זאת? הן מחר יום הדין, וכולנו עומדים למשפט. כולנו רוצים לזכות בדין ולהמתיק את גזר הדין. וממרום העניקו לנו את הדרכים לכך. לתלמידי החכמים העניקו כוחות לימוד בלתי נידלים, כושר ריכוז ועירנות. הם ערים כל הלילה ולומדים, ומחר יהיו עירניים ויתפללו ברגש. לך נתנו מן השמיים עושר, להטיב בו עם העניים והאביונים ולהרבות במעשי צדקה וחסד. מחר יפתחו את פינקסך, ויסקרו את מעשיך.

ומה ימצאו? שערכת מגדוד לגדוד... שבמקום להרבות בצדקה ובהחזקת תורה, היית נעור כל הלילה ועסקת בתורה... שמע לקולי, אם רצונך לזכות במשפט - קבל עתה על עצמך לפתוח יד לצרכי צדקה וחסד, ועלה על יצועך."

והדברים כתובים בפרשתנו, בפסוק: "ושמו אותם איש איש על עבודתו ואל משאו". וזה לשון ספר "החינוך": "שלא יתעסקו הלויים בעבודת הכהנים, ולא הכהנים בעסק הלויים, אלא כל אחד יעשה מלאכתו המיוחדת לו, כדכתיב איש על עבודתו ואל משאו... ומצאנו, שביקש רבי יהושע בן חנניה לסייע את רבי יוחנן בן גודגדה בהגפת דלתות, אמר לו: חזור לאחוריך, שכבר אתה מתחייב בנפשך, שאני מן השוערים ואתה הן המשוררים.

הרי נתבאר שכל לוי שיעשה במקדש מלאכה שאינה מלאכתו המיוחדת לו - חייב מיתה בידי שמים!"

סיפר הרה"ג רבי בנימין כהן שליט"א מנהל תלמוד תורה פרחי כהונה בעיר צפת, מעשה שהיה לפני למעלה מעשר שנה.

הרב בנימין שליט"א היה גר בעיה"ק ירושלים תובב"א, וכשנולד לו בנו הצעיר שיחיה, הלך לביתו של מרן זיע"א, כדי להזמין לברית המילה של בנו וישב כסנדק. מרן נענה להזמנתו, אלא שביקש ממנו שביום הברית יתקשר אליו לטלפון להזכיר לו להגיע לברית. ותוך כדי דיבור לקח מרן דף ועט כדי לרשום לו את מספר הטלפון, והנה רק התחיל מרן לכתוב את המספר, התבלבל במספרים, והתנצל בפני אבי הבן על כך שאינו זוכר את מספר הטלפון, ואז פנה אל הרבנית ע"מ לשאול אותה מהו המספר. הרב בנימין סיפר שהוא השתומם מאד על כך, שגדול הדור אשר זוכר את כל התורה כולה, ואילו את מספר הטלפון אצלו בבית אינו זוכר. אבל אח"כ הבין שאין בזה שום פלא, שהרי מה לעשות, מספר הטלפון לא כתוב בתורה...

סיפר הגאון הראשון לציון הרב שלמה משה עמאר שליט"א:

מעשה שהיה בשמחת חתונה שהיו שם כמה מגדולי הדור, ועל ראש צבאם מרן ע"ה שהיה ראש לחכמים ותפארתם בכל אתר ואתר, ואני עמדתי באולם, והנה מרן ע"ה נכנס וכעין החשמל לפניו (שכל מקום שהיה נכנס חיל ורעדה נתפס בלבבות ואין מי שנשאר אדיש). וניגשתי בהתרגשות לנשק את ידו, והמשך למקום שבו ישבו החכמים עד לתחילת החופה. ואחר זמן פנה אלי בעל השמחה, שאלך לפני לשבת במושב החכמים, ומשעמד על כך ניגשתי והייתי נותן שלום לגדולים שישבו שם, אך למרן ע"ה לא ניגשתי משום שכבר נישקתי את ידו בכניסתו לאולם. ולפתע הושיט לי את ידו וקרא לי לשלום, ותיכף ניגשתי ונישקתי שוב את ידו, וחשבתי שמפני הלחץ שהיה בכניסתו לא שם לבו שכבר קידמתי פניו לשלום. והתביישתי שמא תהיה מחשבה שנמנעתי מלתת לו שלום, וניגשתי שוב ואמרתי לפניו שכבר אמרתי לו שלום. והוא השיבני מיד, ידעתי בני ידעתי, וגם הזכיר לי איזה עניין שאמר לי בכניסתו, והוסיף ואמר: "אבל כאן יושבים רבנים שלא ראו מה שהיה בכניסה, ושמו יחשבו שיש בינינו דבר מה ח"ו, ע"כ צריך לכפול בנתינת שלום". והיה לי שיעור חשוב בדרך ארץ, שצריך גם להיות נקיים מה' ומישראל.

מטמונים מהפרשה הגיגים ומעשיות

"ולא יבואו לראות כבלע את הקודש ומתו". (ד', כ').

כידוע, חג השבועות חל בדרך כלל בין פרשת במדבר לפרשת נשא. דוד המלך ע"ה נפטר בשבועות ע"י שהיה עוסק בתורה בלא להפסיק לרגע, והגיע המלאך להרגו. אך ראה שדוד דבוק בעץ החיים, שזו התורה, ואי אפשר להרגו. מה עשה המלאך? יצא לגינה והחל להזיז את העצים שבגינה, עד שדוד יצא לכיוון הגינה להוכיח את זה שמחלל שבת, ובינתיים נשברה המדרגה, ונפל ומת. ועל זה בא הפסוק לרמוז לדוד המלך על מיתתו וסיבתה, שהוא שאמר הפסוק 'ולא יבואו לראות', לרמוז לדוד שגם אם תשמע דבר שאסור לעשותו בשבת - אל תלך ותוכיח, וכך תהיה לך חירות ממלאך המוות. ואם לא - אזי כבלע את הקודש, שזה דוד המלך.

לכן כתוב אצלנו 'ולא יבואו לראות', שהטעם הוא דרגא תביר (מדרגה תישר), לרמוז לנו שבגלל שהוא הלך לראות, המדרגה נשברה ומת. ואם נשאל למה דוד בכל זאת הלך, וכי הוא לא ידע את זה? אלא שדוד כבר נענש פעם אחת ולמד לקח. והיכן זה קרה? אמר דוד לקב"ה 'למה אומרים אלוהי אברהם, אלוהי יצחק ואלוהי יעקב, ולא אומרים אלוהי דוד?'

אמר לו הקב"ה 'אותם ניסיתי ואותך לא ניסיתי'. אמר דוד 'בחנני ה' ונסני'. אמר לו ה' 'אתה לא תצליח'. אמר דוד 'אף על פי כן'. אמר לו הקב"ה 'בסדר, ואני מגלה לך גם שזה יהיה בעריות' (סנהדרין ק"ז).

כשדוד המלך עמד מול הנסיון - ודאי שהוא יכול היה להתגבר על יצרו הרע. אלא שאמר לעצמו 'אם אתגבר - הרי אני מנצח את הקב"ה, וזו לא דרך ארץ שבשר ודם ינצח את מלכו של העולם'. ולכן עשה מה שעשה, וזה שאומר בתהלים 'והרע בעיניך עשיתי, למען תצדק בדברייך תזכה בשפטך'. והוא-הוא הנסיון של דוד.

גם כאן, כשדוד יכול לנצח ולא לצאת לחצר ולגינה - נזכר שאין חכמה נגד ה' יתברך, ועבירה זו עבירה, ומצווה זו מצווה. ואם הוא לא יצא להוכיח - הוא יעבור על הפסוק 'הוכח תוכיח את עמיתך ולא תשא עליו חטא'. למרות שדוד ידע שבדבר הזה הוא מסכן את נפשו ועתיד למות, אמר דוד המלך 'מוטב לי למות ולא לעבור על מצוות הוכח תוכיח'.

וכמה מוסר אנו חייבים ללמוד מדוד המלך להשתדל להוכיח כראוי בכל מאודינו, בכל נפשנו ובכל לבבנו. ואת השאר כבר הקב"ה יעשה, ויחזיר את כל עמו ישראל בתשובה, אמן.

עולים במעלות הגות, מחשבה ומוסר

היהלום והמלפפונים

ידועים דברי שלמה המלך ע"ה, החכם מכל אדם, על התורה הקדושה: "יקרה היא מפנינים וכל חפציק לא ישוו בה" (משלי ג, טו). אם מעריכים בכך את התורה, מקבלים תשוקה. חז"ל (סוטה ד ע"ב) ביארו את הפסוק ואמרו: "יקרה היא מפנינים - מכהן גדול הנכנס לפני ולפנים" היינו שתלמיד חכם יותר יקר מהיהלום הרוחני - כהן גדול הנכנס לקדשי הקדשים. שמעתי עובדה.

באנטוורפן בימים ההם, היהלומים היו בשיא תפארתם. המזון היה הערך של האנשים והיקר. לא היה בנמצא בת שתינשא לבן תורה מוחלט. והנה בת מהסמינר המקומי, התעקשה להינשא דווקא לבן תורה שעתיד לשבת ולשקוד על לימוד הגמרא. זה היה דבר יקר, וגם מעניין.

בסעודת ה'שבע ברכות' השתתפו רבים וטובים מתושבי העיר, ובראשם הרבנים, כמו רבי טוביה וייס ועוד, שלצורך הסיפור לא אנקוב בשמותיהם. תשמעו. בשעת הסעודה נאם שם מנהל הסמינר, הרב אורבך. בדרשתו שאל את השאלה הידועה, מדוע אין אפשרות לפרש כפשוטו: "יקרה היא מפנינים" - מיהלומים יקרים, מדוע להגיע עד לכהן גדול הנכנס לפני ולפנים?! התשובה היא פשוטה בתכלית - כך אמר בשם רבי שלמה זלמן אויערבך זצ"ל - אם יאמרו לאדם: 'תראה, היהלום הזה, יקר יותר מערימת המלפפונים העומדת בצדי החדר' יצחקו עליו, שכן מה שיהלום יותר יקר ממלפפונים אין צורך לומר בכלל, זו שטות. כמו כן לענין התורה, אם נאמר שהתורה יקרה מיהלום, זה כמו לומר שהיא יקרה מקילו מלפפונים, אם כן ודאי שהכוונה לפנינים אמיניים. לא פנינים מהבורסה, אלא רוחניים - כהן גדול הנכנס לפני ולפנים! התורה יותר יקרה מהיהלום הזה.

באנטוורפן לא היה מקובל סתם לשאול שאלות או הערות באמצע דרשה. אחרי הדרשה היה אפשר לשלוח הערה בכתב. רק כך. אך הנה הוא מבחין שרשע עובר בקהל... לא היו מסוגלים להיות בשקט, בעקבות האמרה "המזעזעת" הזו. הוא הפסיק את נאומו והתעניין: "אני רואה שמתרחש כאן דבר, האם יש למישהו הערה?". "כן" השיב פלוני, יהודי נכבד מאד ועשיר גדול. "בבקשה, תאמר מה יש לך להעיר". "כנראה שהרב אויערבך לא ראה מעולם יהלום אמיתי גדול מאנטוורפן, כי אם היה רואה - לא היה מתבטא כך: מלפפונים!". "הרב אויערבך הגיב: "שמע נא. אני ממש לא יודע מה לומר לך, האם רבי שלמה זלמן ראה כזה יהלום או לא, שמא כן ראה ואולי לא. אבל דבר אחד ברור לי, כי אתה את רבי שלמה זלמן לא הכרת מעולם. אם היית רואה אותו, לא היית אומר כך"... נפלא מאד.

ישב שם לידו ב'מזרח' אחד הרבנים ולחש לרב אורבך: "בבקשה ממך, תתנצל. דע לך, היהודי הזה הוא מהתורמים הגדולים שלי לצדקה, וכפי הנראה בושה כיסטה עכשיו את פניו, ולפי מעמדו ביישת אותו ברבים". הרב אורבך אמר לו: "אתה רב, אבל תפקידי באנטוורפן ללמד השקפה לתלמידות. אם אני מתנצל, קלקלתי את החינוך שלי".

ובכל זאת, מפני כבודו של אותו רב, פנה הרב אורבך לשני רבנים נוספים שישבו במזרח, ושאל "וכי אני צריך להתנצל?" והם אמרו: "הוא צודק, אין לו מה להתנצל כלום!"

ביני לבני

הרה"ג פנחס ברייער שליט"א
מח"ס "לגדל" על חינוך ילדים

תפילה לחינוך

מעשה
ביהודי
שבמשך
שנים
רבות קיבץ פרוטה

לפרוטה, מתוך שאיפה עזה לקנות לעצמו דירה. עמל והתיגע, קיבל על עצמו כל עבודה מזדמנת, והסכים לבצע כל מלאכה אפשרית, ובלבד שיוכל לקנות דירה.

ביום מן הימים, כשהחלו המעות להצטבר ונראה היה לו שסכום מכובד בידי, פנה היהודי אל חלפן הכספים הקרוב, החליף את הכסף הקטן בשטרות, ויצא כשידייו חבילה מכובדת של שטרות שהגיעו לכדי 20 אלף שקלים.

כשצורו כספו בידו ניגש האיש למשרדי המכירות של פרויקט היוקרה במתחם שנלך שבשכונת גאולה בירושלים וביקש לקנות דירה.

הפקיד שהבין מיד כי האיש שיושב לפניו אינו סוחר גדול, בלשון המעטה, שאל אותו כמה כסף יש בידו שהוא מבקש לקנות באמצעותו דירת 'יוקרה': "20 אלף שקלים!", השיב האיש בגאווה.

כבש הפקיד המנומס את חיוכו המלגלג, והסביר לאיש: "עם כזה סכום אתה יכול לקנות אולי את הידית של דלת הכניסה לדירה הכי זולה בפרויקט...".

תהה הלקוח התמים ושאל: איך ייתכן הדבר? הרי אני עובד כבר עשרות שנים כדי לצבור את הכסף הזה, מה קורה עם כל אותם אנשים אחרים? איך הם כן מצליחים לצבור ממון רב כל כך שיספיק כדי לקנות כאלו דירות יקרות?

"אתה צודק" השיב לו הפקיד, "גם אני עובד כבר שנים רבות ואין לי מספיק כסף כדי לקנות דירה יקרה כל כך. אם אתה שואל אותי, רוב האנשים שקנו כאן דירות הם עשירים בני עשירים, הם מקבלי עזרה מההורים או שירשו את כספם של ההורים, כך הם מצליחים לממן דירות יקרות כל כך".

כך הדבר גם לגבי לימוד התורה. התורה הרי יקרה מזהב ומפז, צריך לשלם מחיר יקר מאוד כדי לזכות לתורה, והמחיר הזה הוא מחיר של הקרבה מצד אחד ומחיר של תפילות מזהב האחר. חייבים להתפלל הרבה מאוד כדי לזכות לתורה, ולכן אנחנו צריכים להיות בבחינת 'ורשים'. אנחנו צריכים את התפילות של ההורים שלנו ושל הסבים והסבתות שהתפללו על נכדיהם וצאצאיהם וצאצאי צאצאיהם, שנהיה אנחנו וצאצאנו יודעי שמך ולומדי תורתך לשמה...